Kulttuuri- ja nuorisolautakunta 20.10.2026

Kunnan järjestämisluvan alla toimivien taiteen perusopetuksen oppilaitosten opetussuunnitelmien hyväksynnän peruuttaminen

Valmistelijat / lisätiedot:
Kasvi Tiina
Honkanen Skoog Sanja
Aaltonen Matti
Kiesilä Taiju
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kulttuurijohtaja Tommila Susanna

Kulttuuri- ja nuorisolautakunta päättää peruuttaa kunnan järjestämisluvan alla toimivien selostusosassa mainittujen taiteen perusopetuksen oppilaitosten opetussuunnitelmien hyväksynnän 1.8.2027 alkaen. Kyseisten oppilaitosten oikeus antaa taiteen perusopetusta Espoon kaupungin järjestämisluvan alla päättyy nykyisessä muodossaan 31.7.2027 lakimuutoksen vuoksi.

Käsittely

Päätös

Selostus

Taiteen perusopetus Espoossa

Taiteen perusopetuksesta (TPO) annettua lakia (633/1998) ja siihen liittyvää valtionrahoitusjärjestelmää uudistetaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) asettama työryhmä julkaisi ehdotuksensa hallituksen esitykseksi laiksi taiteen perusopetuksesta kesällä 2025. Lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esitys (HE p115/2026vp) julkaistiin kesäkuussa 2026, ja esitystä käsiteltiin eduskunnassa syyskuussa 2026. Hallituksen esitys on parhaillaan sivistysvaliokunnan käsittelyssä. Esityksen mukaan uuden lain on tarkoitus tulla voimaan 1.8. 2027.

Laki taiteen perusopetuksesta on koulutuslaki ja lakiuudistuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa taiteen perusopetuksen asemaa osana suomalaisen koulutusjärjestelmän kokonaisuutta. Lakiuudistuksen myötä taiteen perusopetuksen rooli opetussuunnitelman mukaisena opetuksena täsmentyy ja samalla toiminnan laatu vahvistuu.

Taiteen perusopetus erottuu taide- ja kulttuuriharrastamisen kentässä siinä, että se on oma koulutusjärjestelmänsä, joka on hallituksen esityksen § 1 mukaisesti tavoitteellisesti etenevää ja oppilaan taitotason huomioivaa eri taiteenalojen koulutusta, jonka tavoitteena on tukea oppilaan kasvua

lapsuudesta lähtien, elinikäistä oppimista ja taidesuhteen ja taitojen muodostumista sekä edistää mahdollisuuksia hakeutua eri taiteenalojen jatko-opintoihin.

Espoon kaupungin näkökulmasta on tärkeää, että laadukkaan taiteen perusopetuksen ohella lapsille ja nuorille on tarjolla monipuolisesti vaihtoehtoja taide- ja kulttuuriharrastuksissa. Kulttuurikasvatusmallit varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa, Espoon harrastuspolku, yksityiset taideoppilaitokset ja kulttuuriharrastuskerhot muodostavat taiteen perusopetuksen rinnalla espoolaisen taiteen ja kulttuurin harrastamisen kokonaisuuden, josta jokaisen lapsen ja nuoren on mahdollista löytää itselleen sopivin vaihtoehto.

Espoon kaupunki ei järjestä itse taiteen perusopetusta eikä Espoossa ole yhtään kunnallista taiteen perusopetuksen oppilaitosta. Espoossa toimii yhteensä 16 oppilaitosta, joista 10 on saanut järjestämisluvan opetus- ja kulttuuriministeriöltä ja ne ovat samalla oikeutettuja saamaan opetustuntikohtaista valtionosuutta opetuksensa rahoittamiseksi. Espoossa on yhteensä 11 800 lasta ja nuorta viikoittaisessa taiteen perusopetuksessa.

Lisäksi Espoossa toimii kuusi oppilaitosta, jotka toimivat nykyisen lain vakiintuneen tulkinnan perusteella Espoon kaupungin järjestämisluvan alla. Nämä oppilaitokset eivät saa valtionosuutta toimintaansa ja Espoo on tukenut vain osaa toimijoista myöntämällään vuosiavustuksella.

Kaupungin järjestämisluvan alla toimineet vos-järjestelmän ulkopuoliset oppilaitokset ovat antaneet pääsääntöisesti yleisen oppimäärän (500 h) mukaista opetusta vaihtoehtona laajalle oppimäärälle (1300 h) ja näin tarjonneet kevyemmän laadukkaan vaihtoehdon taiteen perusopetuksen sisällä. Uudessa laissa on vain yksi oppimäärä (800 h).

Järjestämislupia myöntää opetus- ja kulttuuriministeriö sekä kunnilla on oikeus järjestää itse taiteen perusopetusta. Hallituksen esityksen mukaan kunta voi myös sopia opetuksen järjestämisestä yksityisen toimijan kanssa. Espoon kaupunki ei ole itse järjestänyt taiteen perusopetusta, vaan kaikki oppilaitokset ovat yksityisiä.

Kaupungin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa ei ole perusteltua ottaa käyttöön mallia, jossa kaupunki toimisi järjestäjänä ja sopisi koulutuksen järjestämisestä yksityisten oppilaitosten kanssa. Tällaisessa tilanteessa koulutuksen järjestäjän hallinnolliset vastuut säilyisivät joka tapauksessa kaupungilla. Espoon kaupungin järjestämisluvan alla toimineilla oppilaitoksilla on mahdollisuus hakea taiteen perusopetuksen järjestämislupaa opetus- ja kulttuuriministeriöltä ja sitä kautta jatkaa toimintaansa taiteen perusopetuksen oppilaitoksina.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan tekemässä päätöksessä 13.6.2018 §126 se hyväksyi niiden toimijoiden opetussuunnitelmat, jotka eivät olleet saaneet taiteen perusopetuksen järjestämislupaa opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Espoon kaupungin hallintosäännön I osan 4 luvun 10 §:n 4 ja 5 kohtien mukaan 1.6.2025 alkaen toimivalta on ollut kulttuuri- ja nuorisolautakunnalla suomenkielisen taiteen perusopetuksen osalta. Ruotsinkielisen taiteen perusopetuksen osalta toimivaltainen on nämnden Svenska rum.

Vuonna 2026 Espoossa toimivista oppilaitoksista päätös koski:

- Amado musiikkikouluyhdistys ry; musiikki yleinen oppimäärä

- Jamkicks Oy (Musiikkikoulut Demo ja Jamkids); musiikki yleinen oppimäärä
- Anifin Oy (Tanssikoulu DCA): tanssi yleinen ja laaja oppimäärä
- Musiikkikoulu Tauko: musiikki yleinen ja laaja oppimäärä
- Pohjois-Espoon musiikkiyhdistys ry (Estrada): musiikki ja tanssi yleinen oppimäärä

International School of Music Finland on hyväksytty toimijaksi Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnassa 8.10.2020 § 191.

Edellä mainitut päätökset tulee perua uuden taiteen perusopetuksesta annetun lain astuessa voimaan. Päätökset kunnan järjestämisluvan alla toimimisesta eivät enää ole voimassa 1.8.2027 lukien. Muutos koskee edellä mainittuja oppilaitoksia. Muutosta varten näille kuudelle oppilaitokselle järjestettiin mahdollisuus tulla kuulluksi.

Oppilaitosten kuuleminen

Kuudelta Espoossa toimivalta taiteen perusopetuksen oppilaitokselta, joilla ei ole opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää järjestämislupaa taiteen perusopetukseen, pyydetiin lausuntoa opetussuunnitelmien hyväksymisen päättymisestä 1.8.2027 alkaen uuden lain astuessa voimaan.

Lausuntopyyntö lähetettiin oppilaitosten rehtoreille 24.9.2026. Vastausaikaa oli 6.10.2026 saakka.

Kaikki kuusi oppilaitosta jättivät lausunnon määräaikaan mennessä. Lausunnoissaan oppilaitokset tunnistavat, että opetussuunnitelman hyväksyminen on ollut kunnan hallinnollinen päätös taiteen perusopetuksen toteuttamiseksi ilman opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämislupaa.

Oppilaitokset ovat tehneet kuulemisen osalta yhteistyötä ja lausunnot ovat osin hyvin yhteneväiset ja täysin yhteneväisiä hallituksen esityksen §4 osalta. Kaikki oppilaitokset nostivat esiin hallituksen esityksessä tehdyt kevennykset kunnan hallinnollisiin tehtäviin, jos kunta toimii koulutuksen järjestäjänä ja palvelun toteuttaa rekisteröity yhteisö. Lausunnoissa todetaan, että kunnan hallinnollisiksi tehtäviksi jäisi ainoastaan kaksi: oppilaaksi ottaminen (13 §) ja maksua koskeva päätös oppilaan sitä erikseen pyytäessä (14 §). Kunnalle jää kuitenkin kokonaisvastuu siitä, että palvelu tuotetaan lainmukaisesti.

Oppilaitokset toivovat sopimusta kunnan kanssa, jotta voisivat jatkaa taiteen perusopetuksen toimijoina. Oppilaitokset toivovat myös yhteneväisiä käytäntöjä pääkaupunkiseudun kunnilta, jotta tiedonkeruut ja käytännöt olisivat yhteneväisiä.

Kaikkien oppilaitosten yhteisen osuuden lisäksi kaksi oppilaitosta toi esiin huolen alv-verottomuuden poistumisesta, jos ne eivät enää toimisi taiteen perusopetuksen oppilaitoksena. Kaksi oppilaitosta toi esiin kiinnostuksen esimerkiksi oppilaitosten yhdistymisille. Yksi oppilaitos nosti esiin kulttuuri- ja nuorisolautakunnan avustusten tärkeyden toiminnan jatkuvuudelle.

Oppilaitokset toivovat, että voisivat jatkaa kuten nykyisinkin, mutta kaupunki solmisi oppilaitosten kanssa sopimukset. Kaikki kuusi oppilaitosta toivoivat myös lausunnoissaan sopimusneuvotteluiden käynnistämistä kaupungin kanssa.

Työryhmäehdotuksessa ja hallituksen esityksessä tarkennettiin kunnan vastuita sen toimiessa koulutuksen järjestäjänä hallituksen esitys §4 Yhteistyö koulutuksen järjestäjänä, momentti 2.

”Koulutuksen järjestäjä voi järjestää koulutusta siten, että rekisteröity yhteisö tai säätiö, jolla ei ole koulutuksen järjestämislupaa, toteuttaa taiteen perusopetusta sopimuksen perusteella. Koulutuksen järjestäjä vastaa tällöin siitä, että koulutus järjestetään tämän lain mukaisesti. ”

Kuitenkin kunta koulutuksen järjestäjänä olisi edelleen vastuussa siitä, että opetus järjestetään lain mukaisesti.

Espoossa taiteen perusopetusta antaa jatkossakin 10 oppilaitosta, jotka toimivat opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä järjestämisluvalla ja jotka saavat toimintaansa tuntiperusteista valtionavustusta.

Espoon kaupungin näkökulmasta ei ole perusteltua lähteä sen lisäksi toimimaan koulutuksen järjestäjänä toimijoilta saatujen toiveiden mukaisesti. Taiteen perusopetuksen vastuut kunnalle ovat melko raskaat kevennettyinäkin. Lisäksi koulutuksen järjestämisessä tulisi ottaa huomioon julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2006) sekä arvolisäverolain (1501/1993) säännökset, jotka vaikeuttaisivat toiminnan sopimuspohjaista järjestämistä.

Uuden lain voimaantulo tuo muutoksia nykyisiin tapoihin järjestää taiteen perusopetusta Espoossa. Taiteen perusopetuksen lisäksi tavoitteellista taiteen opetusta on mahdollista jatkossakin järjestää, ilman että se on taiteen perusopetusta. Taiteen ja kulttuurin harrastamista varten on tärkeää edistää monipuolisia vaihtoehtoja, joista lapset ja nuoret voivat valita itselleen mieluisimman ja sopivimman vaihtoehdon.

Uuden 1.8.2027 voimaan tulevaksi tarkoitetun taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaiset toimintatavat taiteen perusopetuksen järjestämisessä tuodaan tarvittaessa kulttuuri- ja nuorisolautakunnan päätettäväksi vuoden 2027 aikana.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- ei julkaista, oheismateriaali taiteen perusopetus

Tiedoksi

Asianosaiset